

دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی
گروه اقتصاد کشاورزی

بررسی اثرات بلند مدت متغیرهای کلان اقتصادی بر توزیع درآمد (با تأکید بر توزیع درآمد روستایی)

نگارش: سهیل رضایی

چکیده

امروزه، کشورهایی که از لحاظ شاخص های توسعه انسانی شرایط مطلوبی دارند، در جهان نسبت به سایر کشورها جایگاه مناسبتری دارند. چگونگی توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی هر کشور از شاخص های مهم توسعه جوامع به شمار می رود، تعیین عواملی که بیشترین تأثیر را بر این شاخص می گذارند از موضوعات کلیدی هر پژوهش در این زمینه می باشد. در این پژوهش از متغیرهای مصارف دولتی، سرمایه گذاری کل، صادرات و واردات استفاده شد. روند و چگونگی تأثیر هر کدام از متغیرها بر توزیع درآمد روستایی و شهری در طی سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران (۱۳۸۴-۱۳۶۰) بررسی گردید. پس از بررسی های لازم مشخص شد که، روند کلیه متغیرهای کلان اقتصادی در طی سالهای مورد بررسی صعودی بوده است بطوریکه صادرات، سرمایه گذاری، واردات و مصارف دولتی بیشترین روند صعودی را دارند. در طی این سالها روند ضریب جینی روستایی و شهری به ترتیب افزایشی (توزیع ناعادلانه تر) و کاهش (توزیع عادلانه تر) است. با به کارگیری نرم افزار Microfit و استفاده از الگوی خود رگرسیونی با وقفه های توزیعی (ARDL) رابطه ی بلند مدت بین متغیرها بدست آمد. نتایج نشان داد که، در مناطق روستایی مصارف دولتی و صادرات با ضرایب $-0/415$ و $-0/43$ تأثیر مثبتی بر توزیع درآمد و سرمایه گذاری و واردات با ضرایبی برابر با $0/157$ و $0/141$ دارای تأثیر منفی بر توزیع درآمد هستند. در مناطق شهری نیز صادرات و سرمایه گذاری به ترتیب با ضرایبی برابر $-0/073$ و $-0/081$ دارای اثر مثبت و مصارف دولتی و واردات ($0/176$ و $0/022$) تأثیر منفی بر توزیع درآمد دارند. در بین متغیرهای الگو، مصارف دولتی بیشترین تأثیر را بر توزیع درآمد مناطق شهری و روستایی دارد. در پایان نیز برای بهبود وضعیت توزیع درآمد روستایی پیشنهاداتی ارائه گردید.

کلید واژگان:

ضریب جینی، متغیرهای کلان اقتصادی، مناطق روستایی، مناطق شهری، الگوی ARDL

منابع:

۱. ارسلان بد، محمد رضا (۱۳۸۲)، تغییرات توزیع درآمد در مناطق روستایی و شهری در ایران، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال دوازدهم، شماره ۴۵، ص ۱۴۱ تا ۱۶۲
۲. بختیاری، صادق و فاطمه پاسبان، (۱۳۸۳)، نقش اعتبارات بانکی در توسعه ی فرصت های شغلی (مطالعه ی موردی بانک کشاورزی)، فصلنامه ی اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال دوازدهم، شماره ی ۴۶، تابستان ۱۳۸۳، ص ۷۳ تا ۱۰۵

۳. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک داده ها و اطلاعات، ۱۳۸۴، تهران.
۴. بانک داده ها و اطلاعات اقتصاد ایران، موسسه ی تحقیقات اقتصاد ایران دانشکده اقتصاد علامه طباطبایی، ۱۳۸۳، تهران.
۵. توده روستا، مهرداد، (۱۳۸۰)، بررسی عوامل موثر بر توزیع درآمد بین کشاورزان شهرستان ساوجبلاغ، پایان نامه کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشگاه صنعتی اصفهان.
۶. حسینی، سید صفدر و محمد رضا بخشی، (۱۳۸۵)، تجزیه و تحلیل تقاضای پول در ایران: کاربرد الگوی خود رگرسیو با وقفه های توزیعی، فصلنامه پژوهشهای اقتصادی ایران، شماره ۲۸، پاییز ۱۳۸۵، ص ۱ تا ۱۸
۷. دانایی فرد، غلامرضا، (۱۳۷۹)، ارزیابی رابطه ی رشد اقتصادی و توزیع درآمد در ایران ۱۳۴۷-۱۳۷۵، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه امام صادق، زمستان ۱۳۷۹.
۸. رینولدز، لویید (۱۳۷۴)، درآمدی بر رشد اقتصادی در جهان سوم، ترجمه غلامرضا آزاد، انتشارات میترا.
۹. صمدی آذر، نازیلا (۱۳۸۲)، تأثیر سیاستهای مالی بر توزیع درآمد در ایران ۱۳۶۵-۱۳۸۰، پایان نامه کارشناسی ارشد توسعه اقتصادی و برنامه ریزی، دانشگاه الزهراء، زمستان ۱۳۸۲.
۱۰. طراز کار، محمد حسن و منصور زیبایی (۱۳۸۳)، بررسی معیارهای رفاه اجتماعی و توزیع درآمد و فقر در جوامع روستایی و شهری، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال دوازدهم، شماره ۴۸، ص ۱۳۷ تا ۱۵۴
۱۱. عزیزخانی، فاطمه (۱۳۸۲)، بررسی رابطه بلند مدت و تعادلی بین سه متغیر تولید- تورم- توزیع درآمد با استفاده از الگوی VAR، پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اقتصادی، دانشگاه الزهراء، پاییز ۱۳۸۲.
۱۲. مرکز آمار ایران (۱۳۸۴)، نتایج تفصیلی آمارگیری از هزینه ها و درآمد خانوارهای شهری و روستایی، تهران.
۱۳. نیلی، فرهاد (۱۳۷۵)، رشد اقتصادی، توزیع درآمد و رفاه اجتماعی در سالهای ۱۳۶۱ تا ۱۳۷۱، مجله برنامه بودجه، شماره اول، ص ۴۷ تا ۶۲

۱۴. نوفرستی، محمد، (۱۳۷۸)، ریشه واحد و همجمعی در اقتصاد سنجی، انتشارات رسا، تهران

15. Francois. J. (2004), Trade policy and the household distribution of income.

16. Gupta. R. (1994), Foreign capital, income inequality and welfare in Harris Todaro Model, journal of Development Economics, vol 45, 407-414.

17. Hesham .A.R, and P.wang(1997), Social welfare and income inequality in system of city, journal of Urban Economic, vol 41, 462-483.
18. Pesaran.M.H. and Y.shin.(1998), An autoregressive distributed lag modeling approach to cointegration analysis, DAB working paper no.9514, Department of Applied Economics, university of Cambridge.
19. Pesaran.H.M. and B.Pesaran.(1997), working with microfit 4: An introduction to economics, Oxford university press, London.
20. Ram.R.(1992), Income, distribution, and welfare: An inter country comparison, Economic Development and cultural change, vol 41.
21. Siddiki.J.U.(2000), Demand for money in Bangladesh: A cointegration analysis, Applied Economics, 32:1977-1984
22. Samuelson .P. and W.Nordhaus(2001), Microeconomics, Mc/Grow Hill, 386-389.
23. Ximing.W, and Perloff.J.M, and Golan.A,(2005), Effect of government policy on income distribution and welfare.